

ἀποχαρταλώνω Πόντ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. χαρταλώνω.

1) Εὐρύνω τι, κάμνω εὐρύτερον τοῦ δέοντος, συνήθως ἐπὶ ὑποδημάτων στενῶν. 2) Σχίζω, διασπῶ.

ἀποχᾶς ὁ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπόχη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶς.

Ὁ ἀσχολούμενος μὲ τὴν σύλληψιν πτηνῶν, ἰδίᾳ ὀρνύγων, διὰ τῆς ἀπόχης: Ὁ δεῖνα εἶναι καλὸς ἀποχᾶς. Συνών. ἀποχιδάρις.

ἀποχαθεύω Πόντ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. χαθεύω.

Ἀποψύχω τι δι' ἀντικαταστάσεως τοῦ ζέοντος ὕδατος διὰ ψυχροῦ.

ἀποχασκίζω ἀμάρτ. ἀπουχασκίζου Σάμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. χασκίζω, δι' ὃ ἰδ. χάσκω.

Μένω μὲ τὸ στόμα ἀνοικτόν, ἐκπλήσσομαι: Ἀπουχάσῃσι! Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποχαϊλώνομαι 1.

ἀποχάσμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ἀρχ. οὐσ. χάσμα.

Χάσμημα: Τ' ἀποχάσμα σ' πα' ντ' ἄγνον ἔν'! (τὸ χάσμημά σου τί περιέρχον ποῦ εἶναι!) Συνών. ἀποχάσμωναν, χασμητό, χασμούρημα, χασμουρητό.

ἀποχασμοῦμαι Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. χασμοῦμαι.

Χασμῶμαι ἔνθ' ἄν.: Ἀσ' σὸ πολλὰ τὸ νύσταγμαν ὄλον ἀποχασμοῦται Τραπ. Ἀμον εἶδεν ἔμην ν' ἀποχασμοῦμαι ἐπεχασμῶθεν κ' ἐκεῖνος Χαλδ. Ἐντράπ', ἀστ' ἔρθεσ κίαν' ἀποτζίγκοῦσαι κί ἀποχασμοῦσαι! (νὰ ἐντραπῆς, ἀφότου ἤλθες τεντώνεσαι καὶ χασμουρεῖσαι!) Κοτύωρ. Συνών. ἀναχασμειέμαι 1, ἀναχασμοῦμαι, χασμειέμαι, χασμοῦμαι, χασμουρεῖμαι.

ἀποχάσμωναν τό, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποχασμοῦμαι.

Ἀποχάσμα, ὃ ἰδ.: Τ' ἀποχάσμωναν σ' δεικνύει πὼς ἐνύσταξες Χαλδ.

ἀποχατρίτσωμαν τό, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) ἀποχατρίτρωμαν Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποχατρίτσώνω.

1) Παράθεσις τραπέζης καὶ δὴ παρὰ προσδοκίαν τῶν μελλόντων νὰ παρακαθίσουν εἰς αὐτὴν Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) β) Ἐκπληξίς ἐκ τινος ἀπροσδοκίτου Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) 2) Τὸ νὰ κάθηται τις ἀσχημόνως καὶ ἀπρεπῶς διανοίγων τὰ σκέλη Πόντ. (Κοτύωρ.)

ἀποχατρίτσώνω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Νικόπ. Τραπ. Χαλδ.) ἀποχατρίτρώω Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. χατρίτσώνω.

Α) Μετβ. 1) Παραθέτω τράπεζαν καὶ ἰδίως παρὰ προσδοκίαν τῶν μελλόντων νὰ παρακαθίσουν εἰς αὐτὴν ἔνθ' ἄν. β) Προξενῶ ἐκπληξιν Πόντ. (Κερασ.) 2) Ἀνοίγω τὰ σκέλη μου διὰ νὰ ἀποπατήσω Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) 3) Κάθημαι ἀσχημόνως καὶ ἀπρεπῶς διανοίγων τὰ σκέλη Πόντ. (Κοτύωρ. κ.ά.): Ἐπεχατρίτσωσες κ' ἐκάτοες (διανοίξας τὰ σκέλη σου ἐκάθισες ἀσχημόνως, ἀπρεπῶς) Κοτύωρ.

Β) Ἀμτβ. 1) Ἐκπλήττομαι, μένω ἐνεὸς Πόντ. (Κερασ.) β) Παραλύω ἐκ φόβου ἢ ἀδυναμίας Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) 2) Ἀποθνήσκω αἰφνιδίως Πόντ. (Κερασ.)

ἀποχαυνώνω λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἀποχαυνῶ.

Καθιστῶ τινα τελείως χαῦνον, ἀφαιρῶ τὴν ζωτικότητά τινος λόγ. σύνηθ.: Τὸν ἀποχαυνώσανε οἱ γυναῖκες. Θ' ἀποχαυνώθης μὲ κείνες ποῦ πᾶς λόγ. σύνηθ. Ἐμεινε σὰν ἀπολιθωμένη, ἀποχαυνώθηκε ΚΠασαγιάνν. Παραμύθ. 71. Σιγὰ σιγὰ μιλῶσε ὁ Σαμπίδης ἀποχαυνωμένος ΔΒουτυρ. Διωγμέν. ἀγάπ. 58. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποχαρβαλώνω 2.

ἀποχάψωμαν τό, Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποχαψώνω.

Ἡ ἀφηρημένη ἐνέργεια τοῦ ἀποχαψώνω.

ἀποχαψώνω Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. χαψώνω.

Καθαρίζω σκεῦος ἢ ἐνδυμα ρυπανθὲν ἐκ χαψίων, εἶδους ἰχθύων.

ἀποχῆ ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπόχη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ῆς.

Ἡ βολὴ τῆς ἀπόχης πρὸς σύλληψιν ὀρνύγων: Τοῦ ὄωκα μὲ ἀποχῆ καὶ μοῦ ὄφυγε.

ἀποχέζω ἐνιαχ. ἀποδέζω Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Μέσ. ἀποδέσκομαι Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν.) ἀποδέσκουμαι Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. χέζω.

1) Χέζω πολὺ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) — Λεξ. Γιαζ. (λ. ἐκτελλάω). 2) Συμπληρώνω, περαίνω τὸ ἀποπάτημα ἐνιαχ. 3) Μέσ. πιεζόμενος ὑπὸ μεγάλης ἀνάγκης πρὸς τὸ ἀποπατήσαι μόλις συγκρατοῦμαι Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Τὸ παιδίον ἐπεδέσταν καὶ κλαίει, τρέξον λύσον τὸ βρακίον ἀχθες (αὐτοῦ) Χαλδ. Συνών. ξεχέζομαι, χέζομαι (ἰδ. χέζω). Μετοχ. ἀποδεσμένος = καταφρονημένος Πόντ. (Κερασ.): Παροιμ. Ἐρθεν 'ς σ' ἀποδεσμένα τὰ λάχανα (ἐπὶ τοῦ ἐπανελθόντος εἰς ἐκεῖνα ποῦ πρότερον κατεφρόνει).

ἀποχειλώμα τό, Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. ἀπουχειλούμα Σάμ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποχειλώνω.

1) Τὸ χεῖλος κρημνοῦ, ρύακος κττ. ἔνθ' ἄν.: Μὴν πᾶς 'ς τ' ἀπουχειλούμα κί πέσ' Σάμ. 2) Τὸ πολὺ ξεχειλώμα Λεξ. Δημητρ.

ἀποχειλωμάδα ἡ, Χίος (Ἀρμόλ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀποχειλώμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ᾶδα (Ι).

Πληγὴ μεγάλη μὲ εὐρέα χεῖλη: Ἐχει μὲ ἀποχειλωμάδα 'ς τὸ χέρι Χίος Ἐπεσε κάτω τσαὶ χτύπησεν τσ' ἔκαμε μὲν ἀποχειλωμάδα Χίος (Ἀρμόλ.)

ἀποχειλώνω Λεξ. Δημητρ. ὁδοιῶν-νω Κύπρ. — ΚΡωσσίδ. Τίποτε ἀπ' ὅλ. 125.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. χειλώνω.

Σχηματίζω χεῖλη, χάνω τὸ κανονικόν μου σχῆμα, ἐπὶ ἐνδυμάτων Κύπρ. — Λεξ. Δημητρ.: Τὸ καλορραμμένο ροῦχο δὲν ἀποχειλώνει Λεξ. Δημητρ. Μὲν τραυῆς τὸ ράψιμόν σου, γιὰτὶ ὁδοιῶν-νει. Πὸ τούτην τὴν μερκαν τὸ ροῦχον ἔν' ὁδοιλωμένον Κύπρ. Συνών. ξεχειλώνω. Μετοχ. ὁδοιλωμένος = ὁ μειδιῶν καὶ διαστέλλων τὰ χεῖλη του ΚΡωσσίδ. ἔνθ' ἄν.: Ἐφώναξεν ὁδοιλωμένος ποῦ τὴν χαράν.

